

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
annica.liljedahl@regeringskansliet.se

STR:s remissvar: Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis (diariernr: I2020/03237)

Det är positivt att Sveriges Trafikutbildares Riksförbund, STR, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat förslag.

Sammanfattning

STR har fortsatt full förståelse för att den extraordinära situation som Sverige och omvärlden ställts inför pga. Corona-pandemin och Covid-19, kräver extraordinära insatser och som i det här fallet, förlängning av giltighetstiden för yrkeskompetensbevis så att tid ges för vaccination ska hinna få effekt i samhället och pandemin. Det är naturligtvis viktigt att samhällsviktiga transporter i slutändan inte äventyras pga. YKB.

Det är en svår avvägning som departementet tvingas göra och dess bedömning att ökad risk för smittspridning, samt en ökad risk för störningar i vissa samhällsviktiga transporter, medför större samhällsekonomiska kostnader än den tillfälliga förskjutningen som förslaget innebär.

Kommentarer och synpunkter på föreslagen föreskrift

Under rådande omständigheter, dvs. pga. den akuta pandemin, inser STR nödvändigheten av föreslagna åtgärder. Nuvarande föreskrifter innehåller dessutom brister och är inte helt anpassade till utvecklingen inom yrkesförarområdet i Europa. STR är övergripande positivt till det lämnade förslaget till tillfälliga föreskrifter för yrkesförarkompetens och ser att en rad åtgärder föreslås, men även att ett par saker som ytterligare skulle kunna förtydligas vilka kommenteras nedan.

STR tolkar förslag som att det innehåller fyra huvudsakliga områden:

1. Intyg som går ut under perioden 1 februari 2021 till 31 juli 2021 ska gälla i ytterligare 6 månader – dvs en *förlängning*.
2. Intyg vilka går ut under perioden 1 november 2020 till 31 januari 2021 omfattas inte av kravet på yrkeskompetensbevis – dvs. "*fribrev*" i 6 månader.
3. Förare vars YKB-intyg gått ut eller går ut mellan 1 september 2020 och 1 februari 2021 hamnar i kläm mellan det tidigare undantaget som upphörde 31 augusti 2020 och det nya som träder ikraft 1 februari 2021. (Denna förordning träder i kraft den 1

februari 2021. Och upphör vid utgången av juli 2021).

4. Möjlighet till att bedriva all undervisning på distans införs mellan 1 februari 2021 till och med utgången av juli 2021.

STR har i huvudsak följande övergripande synpunkter:

- 1 Förslaget att undanta förare vars yrkeskompetensbevis löper ut under perioden 1 november 2020 till 31 januari 2021 är bra. Dock, det bör beaktas att detta i kombination med den tidigare förlängningen genom Omnibusförordningen, innebär att det finns grupp vars yrkeskompetensbevis löpt ut under perioden 1 september 2020 till 31 oktober 2020, på grund av detta "hamnar mellan stolarna". Visserligen bör de flesta kunnat arrangera sin utbildning så att de har nytt yrkeskompetensbevis utfärdat, men det kan finnas förare som tillhör riskgrupp med anledning av pandemin, vilka har avstått utbildning - bör inte även dessa förare innefattas av ett "fribrev"?!
- 2 Det är bra att möjligheten till att bedriva samtliga fem delkurser per distans ges under begränsad period. Det är önskvärt att det tydligt framgår hur många deltagare som ges plats vid en sådan distansutbildning, dvs. om detta följer det antal deltagare som utbildningsanordnaren redan har ett godkännande för i sitt tillstånd, eller om annat antal medges. STR menar att det finns en risk att vissa utbildningsanordnare ser möjligheten att ta in ett allt för stort antal deltagare, om detta inte förtydligas.
- 3 Är tanken att även de förare som omfattas av den tidigare förlängningen genom Omnibusförordningen, ska omfattas av förändringen? Om så *inte* är fallet, bör det tydligt framgå.

Konsekvenser för utbildningsbranschen

STR anser att konsekvensbeskrivningen i stora grad verkar vara korrekt. STR har i remissvaret till p.m. *Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis (I2020/01230/TM)* utvecklat riskerna för branschen med förlängning av giltighetstiden rent allmänt. STR anser att konsekvensutredningen på ett adekvat sätt beskriver detta. Oundvikligen skapar situationen och den föreslagna förlängningen en utbildningsskuld och förslaget får en negativ effekt på utbildningsbranschen. Hur stor återstår att se. En utslagning av utbildare innebär som en konsekvens att det kommer att uppstå kapacitetsbrist för YKB-utbildning då den allvarligaste fasen av pandemin är över och giltighetstiden upphör.

Distanslösningen är efter omständigheterna den bästa kompromissen mellan att upprätthålla utbildningsverksamhet och att motverka smittspridning. De kvalitetsmässiga nackdelarna för både utbildare och deltagare som distansundervisning ger för YKB, måste parterna f.n. acceptera. Erfarenheter av distansundervisning inom förarutbildningsområdet i Europa rent allmänt visar att distansundervisning endast möjliggör att de lägre nivåerna, främst nivå 1 och 2, i GDE-matrisen kan uppnås. För att nå de högre nivåerna 3 och främst 4, krävs att utbildare fysiskt möter deltagarna i grupp.

Dessutom bör påminnas om att det blir problematiskt att uppnå utbildningsmålen för de praktiska momenten i utbildningen, såsom t.ex. lastsäkring, hjärt- och lungräddning och brand, när utbildare och deltagare är separerade rent fysiskt.

I den rådande situationen får ambitionen vara att försöka nå så gott utbildningsresultat som möjligt.

STR vill dock kommentera att förberedelser för distansutbildning har pågått ett tag bland utbildarna varför det i skrivande stund är en större andel än de ca 10% som anges i konsekvensutredningen, vilka är beredda att hålla utbildning per distans. STR gör insatser för att stötta denna process. Uppskattningsvis är det 30 - 40% bland STR:s YKB-utbildare som i dagsläget har teknik och kunnande för att börja utbilda per distans.

STR avlutar med att förbundet förutsätter och betonar att den föreslagna åtgärden verkligen blir en tidsbegränsad åtgärd och att en återgång till det gällande direktivet sker med automatik då förlängningen upphör. Att permanenta distansundervisning efter den 1 augusti 2021 tolkar STR inte är möjligt lagmässigt i enlighet med direktiv och heller inte möjligt om kursmål ska uppnås för alla momenten i YKB.

Landskrona den 21 december, 2020

Med vänlig hälsning

SVERIGES TRAFIKUTBILDARES RIKSFÖRBUND

Mattias Glemfors
Förbundsordförande